

מערך שעור להסברה על חוף הים – יום ניקיון החופים הלאומי

בנושא פסולת ומוצרים חד-פעמיים

אוכלוסיית יעד: פעילות רב גילאית

מטרות: הכרות עם בעיות הפסולת והמוצרים החד-פעמיים ועם הדרכים לצמצום

הכרות עם פעולות פשוטות שאפשר לבצע בכדי להפחית סכנות אלה

משך פעילות: כ-40 דקות

ידע מוקדם: אין צורך בידע מוקדם

פעילות מסכמת לאחר מבצע ניקיון

משך	תוכן	דגשים ועזרים
10 דקות	מיד לאחר פעילות ניקיון החוף, מתכנסים ועורכים דיון מה הפרט הבולט ביותר שכל אחד אסף, ומה הפרט המוזר ביותר או ממקור שאיננו ישראלי, שאסף במהלך מבצע הניקיון.	המטרה: ליצור סקרנות סביב הפסולת שאספנו. במהלך הדיון ניתן לזהות את הפסולת השכיחה ביותר ולאפיין את המגוון הרחב. סוגי הפסולת יכולים להפתיע (למשל חיתולים, מברשת צבע, חמגשיות...).
5 דקות	שופכים שקית אחת מכלל השקיות ומתחילים למיין (עם כפפות): מיין לשלוש ערמות: 1) שאריות מזון, 2) מוצרים שהשימוש בהם חד פעמי, 3) מוצרים שניתן להשתמש מספר פעמים. בסוף אוספים הכל, ואם יש משהו שאפשר להעביר לפח פסולת ממויינת (בהתאם לאזור ולנגישות) אוספים לשקית אחרת.	המטרה: 1. לראות האם התחושות, על פי העדויות שנאספו תואמות את המציאות – תוך כדי המיין. 2. האם הערמה יכלה להראות אחרת? האם ניתן להחליף מוצרים חד-פעמיים במוצרים שניתן להשתמש בהם מספר פעמים. יש להראות דוגמא אישית לתחילתו של פתרון.
2 דקות	פסולת מהווה את אחת הבעיות הגדולות ביותר בעולם. באמצעות פעולות קטנות אנחנו יכולים לצמצם את הפסולת: לבחור במוצרים רב-פעמיים על פני חד-פעמיים. לדוגמא: להביא איתנו כוסות רב פעמיות במקום ערמה של כוסות חד-פעמיות	הפסולת דורשת מקום וטיפול. היא גם איננה מתפרקת, בטח לא בטווחי זמן המשתווים להתפתחות תרבויות אנושיות (להביא דוגמאות, בדגש על מוצרי פלסטיק ושקיות). גרוע מכך, כלים שמראש מוגדרים כחד פעמיים, ואך אלו שמכונים "מתקלים" (הם לא, בשביל זה יש להשתמש לקומפוסטר תעשייתי מיוחד, המייצר תנאים שלא קיימים בסביבותינו הטבעיות). כל כלי שעבר איזשהו עיבוד כימי (כלומר עבר פולימריזציה כימית, או חיזוק באמצעות כימיקליים שונים, איננו מתקלה, ואיננו חוזר לאבני הבניין אותן יכול הטבע לנצל. סרטון הסבר https://www.youtube.com/watch?v=uTJ5TN8eWBw

משך	תוכן	דגשים ועזרים
<p>6 דקות</p>	<p>מה הבעיות? לתת להם להעלות בעיות, ורק בסוף להוסיף דגשים.</p>	<p>החלק החשוב ביותר בשיתוף פעיל של הקבוצה הוא שהדיון יבוא מתוך חברי הקבוצה ולא מתוך המדריך עצמו. לתת להם את האפשרות לעלות רעיונות, לשאול שאלות, להגיב, לענות אחד לשני.</p> <p>לאחר שהקבוצה העלתה את הנקודות שלה, חשוב להוסיף את הנקודות הבאות:</p> <ul style="list-style-type: none"> - אסטטיקה: האם נעים לנו לבלות במקום מלוכלך? (פעולה מתוך האינטרס המידי) - כלכלית: עלויות של הכלים החד-פעמיים, גם במשק הביתי: כמה כסף אנחנו מוציאים על ערמות של חד-פעמי שאנחנו קונים מספר רב של פעמים, במקום להשקיע פעם אחת בקנייה של מוצר איכותי שימש אותנו זמן רב. - אקולוגית: לוודא שנושא הפגיעה בחי ובצומח עולה, ובתי-הגידול: חיות חושבות שמדובר במזון. <p>לקשר גם את זה לגישה אגואיסטית/אגוצנטרית: אנחנו רוצים לשמור על הבריאות של עצמנו. הפלסטיק חוזר אלינו לצלחת, איך? הדג אוכל פלסטיק ואנחנו אוכלים את הדג – מתחבר לגישה תזונתית ובריאותית. (העשרה למדריך: התפרקות הפלסטיק למיקרו פלסטיק שחודר למערכות החי השונות, ויכול להתגלגל דרך מארג המזון גם אלינו.</p> <p>פלסטיק איננו חומר שהגוף יודע לעכל, ועל פשוט נתקע – עדויות מנתיחות לארח המוות רבות של קיבות חיות (ימיות ויבשתיות) מלאות בפלסטיק ואף פסולת מסוגים אחרים).</p>
<p>5 דקות</p>	<p>אז מה הפתרון? לתת להם להעלות פתרונות</p>	<p>החלק החשוב ביותר בשיתוף פעיל של הקבוצה הוא שהדיון יבוא מתוך חברי הקבוצה ולא מתוך המדריך עצמו. לתת להם את האפשרות לעלות רעיונות, לשאול שאלות, להגיב, לענות אחד לשני.</p> <p>אם לא עלה, להוסיף דיון שהפתרונות שלו הם:</p> <ul style="list-style-type: none"> -שימוש ברב-פעמי -שינויים בתרבות הצריכה. -חשיבה של שימוש חוזר (עדיף על מחזור בגלל התרכובות השונות של המוצרים) -אוספים אחריו ואחר אחרים – זו לא בושא <p>(קמפיין take 5 – אוספים 5 פרטי זבל סביבנו)</p>

משך	תוכן	דגשים ועזרים
		<p>עקרונות להפחתת פסולת (פרמידת ה-Rים):</p> <p>* השימוש בחד-פעמי מעודד את גישת הצרוך זורוק, ומגדיל את כמות הפסולת שכל אדם מייצר במשך חייו. בפסולת הזו צריך לטפל, וכשהיא לא מטופלת, ולא מפונה כמו שצריך, היא הופכת לבעיה ומטרד: היא נשארת סביבנו, היא מסכנת אותנו בפן המיידי (למשל בקבוק זכוכית שבור), והיא מסכנת אותנו בפן המתמשך (פלסטיק שמתפרק למיקרו פלסטיק ומגיע אלינו לגוף, אם זה דרך המים אותם אנו שותים או המזון אותו אנו אוכלים – הערכות היום עומדות על צריכה שנתית לאדם של 74 אלף חלקיקי פלסטיק, שנשארים אצלנו בגוף. מיקרו זו יחידת מידה הקטנה פי 1000 ממילי-מטר, כלומר 0.001 המ"מ).</p> <p><u>הרעיון המרכזי הוא שכל אדם יחשוב באופן מושכל לפני שהוא צורך מוצר והופך אותו לפסולת.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. לסרב refuse – לא לקחת אם לא צריך למשל קש, או שקית 2. הפחתה reduce – איך אפשר להפחית את הפסולת 3. שימוש חוזר reuse – אם אפשר להשתמש שוב במוצר לפני שזורקים אותו, כמו בקבוק חצי ליטר, שקית מהסופר 4. מחזור recycle – מוצר כבר לא שמיש 5. לזרוק לפח ROT – ולשלוח להטמנה <p>הפתרון לא חייב להיות טכנולוגי, כשההורים שלנו או הסבים והסבתות היו ילדים, לא היה קיים המושג הזה חד-פעמי, בעבר ידעו להתשמש מספר רב של פעמים בכל מוצר.</p>
3 דקות	זכרו, הפתרון הוא אנחנו, והשינוי מתחיל בנו בואו נהיה טיפה בים ולא טיפה בים של זבל	כמילות שיר החנוכה: "כל אחד הוא אור קטן, וכולנו אור איתן" כל אחד משפיע אולי במעט, אבל האפקט המצטבר הוא גדול